

سینمای جهان

به همت: حامد مظفری

با همکاری: دکتر عبدالحسین لاله، اشرف السادات موسوی،

نادیا ز کالوند، مهسا پوربختیار، مهدی فلاح صابر

- ◆ خواندنی‌های مجموعه‌ی سینمایی مشهور جیمز باند
- ◆ در جست‌وجوی آرامش
- ◆ بهترین فیلم‌های اکشن سال
- ◆ فیزیک در سینما: هوش مصنوعی
- ◆ گفت‌وگو با ژان کلود ون دام
- ◆ هولو کاست در سینما (بخش نخست)
- ◆ کوبه‌های زنانه

تأثیر گذاری مستقیم بر اقتصاد سینما

گونه‌ی اکشن یکی از پرطرفدارترین گونه‌های سینمایی در دنیاست! فیلم‌های اکشن عموماً ویژه‌ی سنین سیزده تا سی سال ساخته شده و عمده مخاطبان خود را در میان این گروه سنی جست‌وجو می‌کنند. این فیلم‌ها به‌طور معمول دارای صحنه‌های پرزد و خورد و تعقیب و گریز فراوان بوده و صحنه‌های هیجان‌انگیز در آن‌ها بسیار به چشم می‌خورد، البته در بعضی از این فیلم‌ها حوادث طبیعی مانند زلزله و سیل هم رخ می‌دهد. ضرب‌آهنگ و روند تند پرداخت داستان از دیگر مشخصات همیشگی فیلم‌های اکشن است. گونه‌ی اکشن دارای زیرمجموعه‌های مختلفی است؛ مانند اکشن تاریخی، اکشن کمدی و نظیر آن‌ها! اکشن‌ها از نظر تجاری فیلم‌های تأثیرگذاری هستند و همه ساله به‌تقریب سی درصد محصولات هالیوودی را به خود اختصاص می‌دهند. در فیلم‌های اکشن معمولاً یک قهرمان در موقعیتی خطرناک قرار گرفته و یک‌تنه با تمام پلیدی‌ها مبارزه می‌کند و در نهایت بر تمام مشکلات فایق می‌آید. سینمای اکشن از دوران صامت سینما به‌جای مانده و فیلم «سرقت بزرگ قطار» محصول ۱۹۰۳ را می‌توان اولین اکشن تاریخ سینما نامید. این فیلم را «ادوین اس. پورتر» کارگردانی کرده است. در دهه‌های بیست و سی میلادی، فیلم‌های اکشن به صورت مجموعه‌یی درآمدند، یعنی ما در داستان‌های مختلف چند فیلم شاهد یک قهرمان بودیم که مورد استفاده قرار می‌گرفت؛ مجموعه‌ی «بانده» از نمونه‌های بارز این نوع اکشن است. اما اوج سینمای اکشن در دهه‌های هشتاد و نود میلادی بود، یعنی زمانی که جلوه‌های ویژه‌ی رایانه‌یی به سینما راه پیدا کرده و کارگردانان توانستند تمامی تعلقات ذهنی خویش را به تصویر درآورند. استفاده از جلوه‌های ویژه روز به روز گسترده‌تر شد و هر روز تکنیک‌های جدیدتری به مجموعه حقه‌های ساخت صحنه‌های اکشن اضافه گردید تا به امروز که می‌بینیم بسیاری از کمپانی‌ها درصدد هستند به کمک این تکنیک‌ها، دنباله‌های مدرنی بر اکشن‌های مشهور تاریخ سینما بسازند.

خواندنی‌های مجموعه‌ی سینمایی مشهور جیمز باند

پُر سودترین اکشن تمام دوران

— مأمور مخفی انگلستان — به دلیل ویژگی‌های رؤیایی‌اش تماشاگر عادی سینما را به خود جلب می‌کند! باند زیبا و جذاب است و در نتیجه رابطه‌ی نیست که او در آن موفق نشده باشد و از طرفی در نوعی از قهرمان‌پروری آگاهانه، باند در همه‌ی مأموریت‌هایش موفق می‌شود و تماشاگر از پیش به قدرت خارق‌العاده‌اش ایمان دارد و این که او بکتنه از پس دهها نفر برمی‌آید، برای تماشاگر از پیش پذیرفته‌شده به نظر می‌رسد. جیمز باند یکی از قدرت‌های کارخانه‌ی رؤیاسازی هالیوود است که می‌تواند در هر فیلم جهانی بنا کند که مناسباتش ربطی به جهان واقعی ندارد و دست کم تماشاگر عادی بدون چون و چرا آن را بپذیرد!

کلیشه‌های از پیش تعیین شده

جدا از وجه عامه‌پسند بودن، فیلم‌های باند بر مبنای کلیشه‌هایی از پیش تعیین شده بنا می‌شوند؛ کلیشه‌هایی که فیلم‌ها را به رغم کارگردان و بازیگر متفاوت، به شدت مشابه یکدیگر می‌سازند. فیلم‌های باند بر دو رکن اکشن و خشونت استوار هستند. صحنه‌های زد و خورد که بسته به توانایی کارگردان، کیفیتشان رقم می‌خورد، بخش اصلی فیلم‌های باند را شکل می‌دهند تا آن‌جا که اساساً فیلم‌نامه تنها دستاویزی است برای رسیدن به صحنه‌های نفس‌گیری که تماشاگر از فیلم‌های باند انتظار دارد. صحنه‌های خشن، بخش مهم دیگری از مجموعه‌ی جیمز باند هستند که بخشی از جذابیت سینمای اکشن برای تماشاگر نیز به شمار می‌روند!

مروری بر مجموعه‌های سری باند

اولین نکته‌ی که در مورد جیمز باند و فیلم‌هایش نمایان است، عنوان کارگردانی است که این فیلم‌ها را کارگردانی کرده‌اند، چرا که کارگردانان بزرگ تا کنون جیمز باند نسلخته‌اند و به انتحای مختلف سعی نمودند از کارگردانی فیلم‌های این مجموعه سر باز زنند؛ برای مثال چندی پیش پیشنهاد ساخت جیمز باند به «کوئنتین تارانتینو» داده شد اما او نپذیرفت و یا «تونی اسکات» که تا مراحل پایانی هم پیش رفت ولی در نهایت فیلمی

که متخصص فن‌آوری در سازمان متبوع باند یعنی «کیو» آن‌ها را می‌سازد، در مأموریت‌های خود استفاده می‌کند. پیش از فروپاشی شوروی، تهیه‌کنندگان باند فقط و فقط به مسئله‌ی جنگ سرد و حواشی پیرامون آن می‌پرداختند ولی پس از فروپاشی شوروی و پایان جنگ سرد، سازندگان فیلم‌های مجموعه‌ی جیمز باند به موضوعات دیگری چون تروریسم در مورد شورشیان چین، سلطه‌ی جهانی در مورد چین و مانند آن می‌پرداختند. هرچند به نظر می‌رسد این شخصیت با توجه به پایان یافتن مناسبات جاسوس‌پرور دوران جنگ سرد به‌طور کلی رو به افول باشد ولی تهیه‌کنندگان هالیوودی طی سالیان اخیر با فیلم‌هایی چون «کازینو رویال» که در سال ۲۰۰۶ ساخته شد و همچنین «زره‌ی آرامش» که اگران جهانی آن به‌تازگی آغاز شده، نشان دادند که همچنان تمایل دارند از این شخصیت در جهت تولید فیلم‌های عموماً پرفروش خویش بهره‌بردارند.

تمرکز بر جنبه‌ی رؤیایپردازی سینما

مخلوق یان فلمینگ از گذر دهها فیلم جیمز باندی و گرد و غبار گذشت بیش از چهار دهه، کماکان می‌تواند به یکی از پرفروش‌ترین فیلم‌های روز سینمای جهان تبدیل شود. راز ماندگاری باند، در انگشت گذاشتن سازندگان بر جنبه‌ی رؤیایپردازی سینماست که می‌تواند این صنعت را زنده نگه دارد و تماشاگران را به سالن‌های سینما بکشاند. نخستین بار در فوریه‌ی ۱۹۵۲ بود که آینده‌ی خلق این شخصیت به ذهن یان فلمینگ خطور کرد و پس از موفقیت اولین رمان، فلمینگ تا سال ۱۹۶۴، یعنی زمان مرگش، دوازده رمان و یک داستان کوتاه جیمز باندی منتشر کرد. بعدها نویسندگانی چون «کینگزلی آمیس» — با اسم رابرت مار کام — «جان گاردنر» و «ریموند بنسون» نوشتن رمان‌های جیمز باندی را ادامه دادند اما موفقیت بیش‌تر باند، زمانی بود که در سال ۱۹۶۲ با «دکتر نو» وارد عالم سینما شد. مجموعه فیلم‌های جیمز باند — با اقت و خیزهای بسیار — به دلیل ساخت و پرورش یک ابرمرد، همواره توانسته‌اند تماشاگر عام را به خود جلب کنند این ابرمرد بیش از شغلش

اثر فالسادات موسوی

اگر به کتاب رکورد‌های گینس مراجعه کنید متوجه می‌شوید که سودآورترین فیلم چند قسمتی گونه‌ی اکشن «داستان‌های جیمز باند» است. این مجموعه‌ی داستانی پرسودترین فیلم و مجموعه‌ی بوده که چندین بار توسط کارگردانان و با بازیگران مختلف ساخته شده است. «جیمز باند» نام شخصیت خیالی داستان‌های جاسوسی است که در سال ۱۹۵۲ توسط نویسنده‌ی انگلیسی «یان فلمینگ» خلق شده و در دوازده رمان، دو داستان کوتاه و مجموعه‌ی از فیلم‌های سینمایی حضور یافته است. در مجموعه‌ی داستان‌های جیمز باند، او مأمور کارکشته‌ی سازمان مخفی «ام آی شس» انگلیس بوده و شماره‌ی ویژه‌ی سازمانی و اسم رمز خاصش نیز «۰۰۷» است. تا کنون ۲۱ فیلم از مجموعه جیمز باند ساخته شده و بر پرده‌ی سینماها رفته است و به‌تازگی نیز بیست‌ودومین فیلم از این مجموعه در سینمای هالیوود تولید شده و به اگران رسیده است!

ویژگی‌های شخصیتی

باند نمونه‌ی تمام‌عیار جاسوس انگلیسی زمان جنگ سرد بوده که امروزه حتی پس از پایان جو آن دوران، هنوز با همان ویژگی‌های شخصیتی در فیلم‌های سینمایی ظاهر می‌شود. او با معیارهای خاص قهرمانان داستان‌ها و فیلم‌های سینمایی جاسوسی آن دوران، متشخص، خوش‌لباس، خوش‌صحبت و توانا در جذب اطرافیان است که همین ویژگی‌ها از او قهرمانی متفاوت با قهرمانان خیالی سینما و ادبیات عامه‌پسند آمریکا می‌سازد. او همواره خود را با شیوه‌ی منحصر به فرد به دیگران معرفی می‌کند معمولاً برای گفتن نامش جمله‌ی «باند ... جیمز باند» را با تأکید روی نام خانوادگی‌اش و مکشی که گویی برای تأثیر بیش‌تر کلام گنجانده شده است، می‌گوید او از ابزارهای نوین و به‌طور معمول غیرعادی‌یی

ساخته نشد. به جز این، تا کنون بازیگران مختلفی در طول دوره‌های زمانی مختلف ایفاگر شخصیت جیمز باند بودند؛ این بازیگران عبارتند از: «شون کانری، جورج لازینی، راجر مور، تیموتی دالتون، پیرس برازنان و دانیل کریگ» که در میان آن‌ها، شون کانری معروفتر از همه است. در زیر مروری داریم بر مشهورترین فیلم‌های مجموعه‌ی باند

«دکتر نو» محصول ۱۹۶۲: اولین جیمز باند تاریخ سینما و شون کانری هم اولین آقای باند این فیلم به دلیل این که اولین اثر از این مجموعه بود نسبت به عنوان‌های بعدی بسیار ضعیف بود اما هر چه باشد اولین است و خاطر مبرانگیز ...

«از روسیه با عشق» محصول ۱۹۶۳: یک سال بعد از نخستین جیمز باند دومین هم به بازار می‌آید تا مخاطبان را عادت دهد که هر سال یک جیمز باند ببینند. بدمن این فیلم «پدرو ارمنداریز» است که در پایان آن می‌میرد؛ هم در فیلم و هم در واقعیت ... «نگشت طلایی» محصول ۱۹۶۴: بسیاری از منتقدان بر این باورند که انگشت طلایی، بهترین جیمز باند تاریخ سینماست. در این فیلم طراحی صحنه به بهترین شکل انجام شده، ماجرا در شهرهای مختلف دنیا اتفاق می‌افتد و ترانه‌ی فیلم هم یکی از بهترین‌هاست!

«توپ توفانی» محصول ۱۹۶۵: همان‌طور که گفته شد انگشت طلایی بهترین است، در عوض توپ توفانی را ناموفق‌ترین جیمز باند می‌نامند در این فیلم عنصر اصلی مجموعه‌ی باند که هیجان است، وجود ندارد «شما فقط دو بار زندگی می‌کنید» محصول ۱۹۶۷: شکست توپ توفانی کافی بود تا یک سال جیمز باند نداشته باشیم، شما فقط دو بار زندگی می‌کنید با یک سال تأخیر روی پرده سینما آمد در این فیلم به خاطر حضورش در آسیا، بازیگران آسیایی هم حضور دارند این بار سرزمین آفتاب تابان میزبان باند است.

«در سازمان مخفی ملکه» محصول ۱۹۶۹: در این‌جا بود که زنجیر حضور کانری در نقش جیمز باند پاره شد و جورج لازینی به جای او باند شد یک نکته‌ی جالب این که او در سراسر فیلم بدل نداشته و تمام صحنه‌های اکشن را خودش کار کرده است. «الماس‌ها جلودانی هستند» محصول

۱۹۷۱: بازگشت کانری! کانری برمی‌گردد اما ... در این فیلم او به رغم این که رقم بالایی دریافت می‌کند ولی به هیچ وجه مثل سابق نیست!

«زندگی کن و بگذار بمیرد» محصول ۱۹۷۳: راجر مور برای اولین بار با به این عرصه می‌گذارد تا مقدمه‌یی شود برای پنج حضور بعدی‌اش. بله، او در نقش باند فوق‌العاده بود؛ دیالوگ‌ها را با سرعت بیان می‌کرد و به بهترین شکل نقش‌اش را ایفا نمود!

«مردی با اسلحه‌ی طلایی» محصول ۱۹۷۴: خیلی‌ها می‌گویند این فیلم تنها یک چیز خوب دارد و آن هم این که «گریستوفر لی» نقش منفی فیلم را ایفا می‌کند؛ البته او در این فیلم کاری جز نگاه‌های ترسناک ندارد!

«جاسوسی که دوستم داشت» محصول ۱۹۷۷: این فیلم پر است از صحنه‌های هیجان‌انگیز، ضمن این که درونمایه‌ی کمدی هم دارد.

«ماه‌پیمایی» محصول ۱۹۷۹: تنها چیزی که درباره‌ی این فیلم می‌توان گفت این است که متأسفانه جیمز باند به زوال کشیده شد! «تنها برای چشمانت» محصول ۱۹۸۱: این فیلم خیلی شبیه به فیلم جاسوسی که دوستم داشت است؛ در ضمن جیمز باند بعد از یک دهه حضور در سینما، پا به دهه‌ی دوم گذاشت.

«اختاپوس» محصول ۱۹۸۳: صحنه‌ها، طراحی زیبا و چشمگیری دارند اما از این صحنه به آن صحنه رفتن، بیننده را گیج می‌کند! این بار هم راجر مور ایفاگر نقش باند است.

«منظره‌ی برای یک کشتن» محصول ۱۹۸۵: در این فیلم جیمز باند پا به دنیای دیسکوها می‌گذارد این اینده بسیار بکر و سرگرم‌کننده بود. مور هم مجبور بود در برخی

صحنه‌ها جایش را به بدلکار بدهد.

«فور صبح زندگی» محصول ۱۹۸۷: تیموتی دالتون دو بار جیمز باند شد که این، یکی از آن دو بار است.

«گواهی برای کشتن» محصول ۱۹۸۹: تیموتی دالتون یا همان جیمز باند در این فیلم برای انتقام آمده تا از قاتلان رفیقش انتقام بگیرد؛ همین مسئله، گواهی برای کشتن را به یکی از سیاق‌ترین جیمز باندهای تاریخ تبدیل می‌کند.

«چشم طلایی» محصول ۱۹۹۵: به تاریخ ساخت فیلم‌ها نگاه کنید! طولانی‌ترین وقفه از ابتدا تا کنون. بله، یک جیمز باند جدید داریم؛ پیرس برازنان برای اولین بار باند می‌شود و بازی‌اش هم مورد اقبال بسیاری از مخاطبان واقع می‌شود.

«فرا هرگز نمی‌میرد» محصول ۱۹۹۷: ملکه‌ی فیلم‌های اکشن هنگ‌کنگی در برابر باند یکی دیگر از بهترین‌ها!

«دنیا کافی نیست» محصول ۱۹۹۹: سه دهه حضور در جهان سینما!

«روزی دیگر بمیر» محصول ۲۰۰۲: داستان باند باز هم ادامه پیدا می‌کند ولی همه چیز در حد تکرار فضاهای جالب قسمت‌های پیشین است!

«کازینو رویال» محصول ۲۰۰۶: دانیل کریگ ایفاگر شخصیت باند در کازینو رویال است. در آغاز گزینش او به عنوان بازیگر ایفاکننده‌ی نقش جیمز باند با واکنش منفی طرفداران این مجموعه مواجه شد ولی نقش‌آفرینی‌اش در فیلم موجب شد برخی منتقدان، او را بهترین جیمز باند تاریخ بدانند.

«خره‌ی آرامش» محصول ۲۰۰۸: جیمز بانندی دیگر ظهور کرده است! ■